

MEDIACJE W SPRAWACH ADMINISTRACYJNYCH

Fundacja TAURUS

Co to jest mediacja?

Mediacja jest sposobem polubownego załatwienia sporu prawnego poprzez wypracowanie ugody przy pomocy neutralnego i bezstronnego mediatora. Zadaniem mediatora jest udzielenie skonfliktowanym stronom wsparcia w dojściu do kompromisu oraz pomoc w sformułowaniu ugody. Postępowanie mediacyjne jest możliwe do przeprowadzenia także w sprawach administracyjnych.

Kiedy przeprowadza się mediacje w postępowaniu administracyjnym?

Prawo dopuszcza przeprowadzenie mediacji w postępowaniu administracyjnym jeśli pozwala na to charakter sprawy administracyjnej, która jest przedmiotem postępowania. Zgodnie z treścią wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 17 października 2022r. w sprawie o sygnaturze akt II GSK 1756/21 „mediacja może być prowadzona tylko w sprawach, których charakter pozwala na "mediowanie". Udzielenie, wygaśnięcie lub przeniesienie jakiegokolwiek indywidualnego uprawnienia nie może być przedmiotem mediacji”.

Oprócz powyższej przesłanki mediacja w postępowaniu administracyjnym jest możliwa jeśli strony postępowania wyrażą chęć uczestniczenia w mediacji. Wynika to z zasady dobrowolności mediacji.

Mediacja ma na celu wyjaśnienie i rozważenie okoliczności faktycznych i prawnych sprawy oraz dokonanie ustaleń dotyczących jej załatwienia w granicach obowiązującego prawa, w tym przez wydanie decyzji lub zawarcie ugody.

Wskazaniem do skorzystania z instytucji mediacji jest z pewnością sytuacja gdy w danym postępowaniu występuje wiele stron, które przedstawiają odmienne stanowiska w sprawie albo występuje bardzo skomplikowany stan faktyczny lub prawny sprawy.

Kto uczestniczy w mediacji w postępowaniu administracyjnym?

Uczestnikami mediacji są:

- organ prowadzący postępowanie oraz strona lub strony tego postępowania albo
- strony postępowania.

Zawiadomienie o możliwości przeprowadzenia mediacji.

Organ administracji publicznej, przed którym toczy się postępowanie, z urzędu lub na wniosek strony, wysyła zawiadomienie o możliwości przeprowadzenia mediacji. Zawiadomienie jest adresowane do stron postępowania. W przypadku, gdy wydanie decyzji uzależnione jest od zajęcia stanowiska przez inny organ, organ ten także może być powiadomiony o możliwości uczestniczenia w mediacji.

W treści zawiadomienia organ informuje o konieczności wyrażenia zgody na udział w mediacji oraz o wybranie mediatora. Strony informowane są również o zasadach prowadzenia mediacji oraz o zasadach ponoszenia jej kosztów. Strona ma tylko 14 dni na udzielenie odpowiedzi na zawiadomienie o możliwości przeprowadzenia mediacji. Brak zgody na udział w mediacji skutkuje brakiem przeprowadzania postępowania mediacyjnego w danej sprawie.

W razie gdy strony postępowania administracyjnego wyrażą zgodę na mediację, organ zobowiązany jest do wydania postanowienia o skierowaniu sprawy do mediacji. Organ jednocześnie wskazuje jaki mediator będzie prowadził postępowanie mediacyjne. Mediatora mogą wybrać strony postępowania, a jeśli uczestnicy mediacji tego nie zrobili, wskazanie mediatora przypada organowi administracji publicznej. Mediator zaangażowany do postępowania mediacyjnego musi posiadać odpowiednią wiedzę i umiejętności w zakresie prowadzenia mediacji w sprawach danego rodzaju.

Ile trwa mediacja w postępowaniu administracyjnym?

Mediacja co do zasady powinna zakończyć się w terminie 2 miesięcy. Organ, który kieruje sprawę do mediacji musi odroczyć rozpoznanie sprawy na czas trwania mediacji. Wyjątkowo, jeśli uczestnicy mediacji wyrazili zgodny wniosek lub wystąpiły inne ważne powody, istnieje możliwość wydłużenia czasu trwania mediacji maksymalnie o jeden miesiąc.

Jeśli mediacja okaże się być nieskuteczna i nie dojdzie do osiągnięcia celów mediacji, organ wyda postanowienie o zakończeniu mediacji i załatwia sprawę na zasadach ogólnych.

Mediator w postępowaniu mediacyjnym:

Przepisy określają warunki jakie musi spełniać mediator. Mediatorem może być osoba fizyczna, która posiada pełną zdolność do czynności prawnych i korzysta z pełni praw publicznych. Mediator powinien być wpisany na listę stałych mediatorów lub do wykazu instytucji i osób uprawnionych do prowadzenia postępowania mediacyjnego, prowadzonych przez prezesa sądu okręgowego, lub na listę prowadzoną przez organizację pozarządową lub uczelnię, o której informację przekazano prezesowi sądu okręgowego.

W przypadku gdy organ prowadzący postępowanie jest uczestnikiem mediacji, mediatorem może być wyłącznie osoba wpisana na listę stałych mediatorów lub do wykazu instytucji i osób uprawnionych do prowadzenia postępowania mediacyjnego, prowadzonych przez prezesa sądu okręgowego, lub mediator wpisany na listę prowadzoną przez organizację pozarządową lub uczelnię, o której informację przekazano prezesowi sądu okręgowego,

Uwaga! Mediatorem nie może być pracownik organu administracji publicznej, przed którym toczy się postępowanie w sprawie.

Główną zasadą jakiej musi przestrzegać mediator to zachowanie bezstronności przy prowadzeniu mediacji. Jeśli wystąpiłyby jakiekolwiek okoliczności, które powodują wątpliwości co do bezstronności mediatora, ma on obowiązek je niezwłocznie ujawnić. W takim przypadku mediator zobowiązany jest odmówić uczestniczenia w postępowaniu mediacyjnym.

Mediator prowadzi mediację, dążąc do polubownego rozwiązania sporu, w tym przez wspieranie uczestników mediacji w formułowaniu przez nich propozycji ugodowych.

Przebieg postępowania mediacyjnego w postępowaniu administracyjnym:

W razie wydania postanowienia o skierowaniu do mediacji, wybrany mediator otrzymuje dane kontaktowe uczestników mediacji oraz ich pełnomocników, w szczególności numery telefonów i adresy poczty elektronicznej, jeśli były one udostępnione. Mediator musi zapoznać się z aktami sprawy, w razie potrzeby może sporządzić z nich notatki, kopie lub odpisy (o ile uczestnicy mediacji uprzednio nie wyrazili zgody na zapoznania się przez mediatora z aktami sprawy).

Postępowanie mediacyjne prowadzone jest z wyłączeniem jawności. Jest to niezbędne by zachować cele mediacji i stworzyć uczestnikom postępowania mediacyjnego warunki do nieskrępowanego przedstawienia swojego stanowiska. Wszelkie informacje uzyskane podczas postępowania mediacyjnego muszą być zachowane w tajemnicy. Ujawnić można tylko treść ugody i protokół z przebiegu postępowania mediacyjnego. Obowiązek zachowania w tajemnicy wszelkich faktów, o których mediator, uczestnicy mediacji i inne osoby biorące udział w mediacji, dowiedzieli się w toku mediacji, nie dotyczy sytuacji, gdy uczestnicy mediacji wyrażą zgodę na ujawnienie określonych informacji.

Ponadto propozycje ugodowe, ujawnione fakty lub oświadczenia złożone w toku mediacji nie mogą być wykorzystywane po jej zakończeniu, z wyjątkiem ustaleń zawartych w protokole z przebiegu mediacji.

Z przebiegu mediacji w postępowaniu administracyjnym sporządza się protokół, który określa:

- czas i miejsce przeprowadzenia mediacji;
- imiona i nazwiska (nazwy) oraz adresy (siedziby) uczestników mediacji
- imię i nazwisko oraz adres mediatora
- dokonane ustalenia co do sposobu załatwienia sprawy
- podpis mediatora oraz uczestników mediacji, a jeżeli którykolwiek z uczestników mediacji nie może podpisać protokołu, wzmiankę o przyczynie braku podpisu.

Protokół z mediacji musi być niezwłocznie przedłożony organowi administracji publicznej, który prowadzi postępowanie. Protokół jest dołączany do akt sprawy. Odpis tego dokumentu otrzymują również uczestnicy mediacji.

Jeżeli w wyniku mediacji zostaną dokonane ustalenia dotyczące załatwienia sprawy w granicach obowiązującego prawa, organ administracji publicznej załatwia sprawę zgodnie z tymi ustaleniami, zawartymi w protokole z przebiegu mediacji.

Koszty postępowania mediacyjnego:

Mediator za wykonane czynności w związku z przeprowadzoną mediacją ma prawo otrzymać wynagrodzenie oraz zwrot wydatków związanych z przeprowadzeniem mediacji. Wyjątkiem jest sytuacja, gdy mediator wyraził zgodę na prowadzenie mediacji bez wynagrodzenia.

Koszty wynagrodzenia i zwrotu wydatków związanych z przeprowadzeniem mediacji pokrywa organ administracji publicznej, a w sprawach, w których może być zawarta ugoda - strony w równych częściach, chyba że postanowią one inaczej.

Koszty mediacji są pokrywane niezwłocznie po jej zakończeniu.

Więcej informacji na stronie: www.poradyprawne-taurus.pl

Informator został przygotowany w ramach realizacji przez Fundację TAURUS zadania publicznego w zakresie prowadzenia nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, bezpłatnej mediacji oraz edukacji prawnej w Poznaniu w 2024r.

Zadanie publiczne jest finansowane ze środków budżetowych Miasta Poznania.